

Professori Eeva Tapio 60-vuotias

Professori Eeva Tapio (os. Relander) syntyi 10. 10. 1927 Viipurissa. Hän pääsi yliopilaaksi Kotkan tyttölyseosta vuonna 1946, valmistui agronomiksi vuonna 1950 ja maatalous- ja metsätieteiden kandidaatiksi vuonna 1955. Vuosina 1950—1954 hän toimi kaksi vuotta Paju Oy:n toimitusjohtajana sekä työskenteli lyhyitä jaksoja Helsingin yliopistossa. Syksyllä 1954 hän siirtyi maatalouden tutkimuskeskukseen, silloiselle maatalouskoe-laitokselle, jossa hän toimi aluksi stipendillä, ylimääräisenä assistenttina ja sittemmin tutkijana. Hän väitteli tohtoriksi vuonna 1970 aiheenaan Suomessa ja Skandinavian maissa tavatut palkokasvien virustaudit. Samana vuonna hänet nimitettiin kasvipatologian dosentiksi Helsingin yliopistoon ja kasvipatologin professoriksi vuonna 1973.

Eeva Tapion tieteellinen toiminta on ollut harvinaisen monipuolista. Uransa alkuvuosina hän perehtyi pajun viljelyyn ja sen mahdollisuuksiin Suomessa. Koriste- ja marjakasvien taudit ja niiden torjunta olivat hänen varhaisia tutkimusaiheitaan maatalouden tutkimuskeskuksessa. Kasvien virustaudit ovat aina olleet hänen keskeinen tutkimuskohteensa, käsitteihän jo hänen väitöskirjansa tätä aihetta. Eeva Tapio myös ensimmäisenä Suomessa puhdisti perunoita viruksista ja oli siten keskeisesti kehittämässä viruksettomaa terveen siemenperunan ja puutarhakasvien lisäysaineiston tuotantoa.

Eeva Tapion tullessa professoriksi 1970-luvun alussa kasvipatologia tieteenalana oli kehittynyt nopeasti. Niinpä hän ryhtyi välittömästi uudistamaan sen yliopistollista opetusta, esimerkkeinä mainittakoon infektiopin ja epidemiologian luennot. Opetuksella on muutenkin tärkeä sija Eeva Tapion tieteellisessä toiminnassa, kouluttaahan hän sekä maatalous-, puutarha- että metsäalan tulevia patologian asiantuntijoita. Eeva Tapion opettajan ominaisuuksia voidaan kuvata sanalla kannustava. Hän on aina suhtautunut opiskelijoihinsa erittäin myönteisesti, esimerkik-

si rohkaissut heitä hankkimaan jatkokoulutusta ulkomailta. Hän ymmärsi myös jo varhain ryhmätyön ja tieteidenvälisen yhteistyön merkityksen, mikä heijastuu myös kasvipatologian laitoksen nykyisessä tutkimustoiminnassa. Osoituksena Eeva Tapion valitseman linjan toimivuudesta on laitokselta lähivuosina valmistuneiden tohtoreiden määrä sekä hänen oppilaidensa julkaisut kansainvälisesti arvostetuissa tiedejulkaisuissa.

Tieteellinen seuratoiminta on huomattava osa Eeva Tapion tutkijankuvaa. Hän on useiden seurojen aktiivinen jäsen ja ollut pitkään mm. Suomen maataloustieteellisen seuran ja kasvinsuojeluseuran johtotehtävissä. Lisäksi hän on erityisesti osallistunut pohjoismaisen tutkimusyhteistyön ja tutkijakoulutuksen kehittämiseen, jälkimmäisestä esimerkkinä mainittakoon vuosittain patologian eri aloja käsittelevät pohjoismaiset tohtorikurssit. Eeva Tapio on myös palvellut maamme maatalous- ja metsätutkimusta toimimalla asiantuntijana mm. Suomen Akatemiassa ja useissa säätiöissä ja rahastoissa.

Eeva Tapion professorikaudella kasvipatologia on kehittynyt erittäin nopeasti. Uudet menetelmät kuten tietokonesimulointi ja populaatiogenetiikka ovat mullistaneet perinteisen epidemiologian tutkimuksen. Biokemian ja molekyylibiologian hyödyntäminen on avannut aivan uusia mahdollisuuksia kasvin ja patogeenin vuorovaikutuksen tutkimiselle. Erityisesti molekyylibiologiset ja geeniteknologiset menetelmät ovat jo tulleet hyvin keskeisiksi kasvipatologiassa, ja jo nyt voidaan sanoa, että näiden uusien menetelmien avulla kasvitautien torjuntaa voidaan lähitulevaisuudessa oleellisesti tehostaa. On erittäin merkittävää, että Eeva Tapio on aina ollut avarakatseinen ja painottanut uusien menetelmien omaksumisen tärkeyttä kasvipatologiaa eteenpäin vievänä voimana. Hyvänä esimerkkinä tästä on hänen aktiivinen toimintansa Suomen Akatemian molekyylibiologian jaoston jäsenenä organisoimassa maamme bio-

tekniikan ja molekyylibiologian koulutusta ja tutkimusta.

Tässä juhlaulkaisussa käsitellään joitakin kasvipatologian keskeisiä tutkimusaloja. Artikkelien kirjoittajat ovat Eeva Tapion oppilaita, koti- ja ulkomaisia työtovereita. Tämä julkaisu on haluttu omistaa Eeva Tapiolle hä-

nen 60-vuotispäivänään kiitokseksi poikkeuksellisen merkittävästä työpanoksesta maamme kasvipatologian opetuksen, tutkimuksen ja kasvinsuojelun hyväksi.

Reijo Karjalainen

Juhlaulkaisun toimittaja

60th Birthday of Professor Eeva Tapio

Eeva Tapio (née Relander) was born in Viipuri on October the 10th 1927. She obtained the degree of Agronomist in 1950, the Master of Agronomy and Forestry in 1955, and she became Doctor of Agronomy and Forestry in 1970. Eeva Tapio started her scientific career first as an assistant, then worked as a junior and senior researcher at the Department of Plant Pathology of the Agricultural Research Centre in 1954—1973. She was appointed Docent in 1970 and Professor of Plant Pathology at the University of Helsinki in 1973.

Professor Eeva Tapio's scientific activities are characterized by their extraordinarily wide range. She was first involved in the development of willow growing techniques for two years as the director of Willow Cultivation Co., and she wrote several articles on problems related to willow growing in Finland.

Part of her earliest research work at the Department of Plant Pathology of the Agricultural Research Centre dealt with fungal diseases of flowering and berry plants, and she published several scientific and practical articles on the subject.

Plant viral diseases are a major research line distinguished throughout Eeva Tapio's scientific career. Legume viruses occurring in Finland and the Scandinavian countries were the subject of her doctoral work. Later studies on legume viruses involved, for example, modern electron microscopic work on the intracellular appearance of bean yellow mosaic virus.

Further, her research activities in plant virology include soil-borne viruses occurring in plant nurseries as well as virus diseases of berries. Professor Tapio was also the first to produce virus-free potatoes by meristem techniques. These virus research and advisory activities of Professor Tapio were a very important contribution to the initiation of virus-free seed potato and horticultural plant production in Finland.

When Eeva Tapio became Professor at the University of Helsinki in 1973, plant pathology as a science was under rapid development. Consequently, she immediately started modernizing teaching at the Department. For example, she started new lectures on plant disease infection and epidemiology, which are central areas in modern plant pathology. At the University, Professor Tapio has exceptionally wide teaching responsibilities. She gives basic and higher education to students of agriculture, horticulture, and forestry. One of Professor Tapio's major contributions to plant pathological research is her positive attitude towards students. She has always encouraged young students to have further education in foreign laboratories. She has also realized the value of teamwork with basic scientists in neighbouring fields in receiving up-to-date knowledge on new methods in plant pathology. It seems apparent that Professor Tapio's approach has been very fruitful, since the Department has recently produced quite a many doctors, and present re-

search activities involve several aspects of modern plant pathology, for example, biological control, disease resistance, and plant virus and bacterial diagnostics using modern immunological and molecular biological techniques. Her students have also recently published articles in highly appreciated international journals.

Professor Tapio is actively involved in many agricultural scientific and other societies. She has made an important contribution to promoting Nordic co-operation in agricultural research, and she has in many ways stimulated inter-Nordic post-graduate courses in plant pathology. These up-to-date courses in different fields of plant pathology are an important source of inspiration to young scientists in the Nordic countries.

Since Eeva Tapio became Professor of Plant Pathology 14 years ago, scientific progress in this field has been exceptionally rapid. This is well illustrated by changes in the structure of articles in leading journals of plant pathology. For example, there were only

some papers on the molecular aspects of plant viruses some 15 years ago, but recent virological journals are totally dominated by them. Similar trends are visible in many fields of plant bacterial and fungal diseases. In this connection it is very noteworthy that Professor Tapio is a member of a board planning and organizing molecular biological education and research in Finland. This is a good example of her open-minded attitude and deep feeling of responsibility in promoting new developments in her research area.

This volume is a selection of articles representing some of the leading areas in modern plant pathology, and they have been written by Eeva Tapio's students, Finnish and Nordic colleagues.

This Jubilee Issue is dedicated to Professor Eeva Tapio on the occasion of her 60th birthday for her outstanding contribution to Finnish plant pathological research, education, and plant disease control.

Reijo Karjalainen

Editor of the Jubilee Issue